HE 91/2024 vp

PÄÄESIKUNTA

Liisa Reunamäki

Sotilaslakimies, OTT

Henkilöstöosasto

21.10.2024

EDUSKUNNAN PUOLUSTUSVALIOKUNNALLE

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi puolustusvoimista annetun lain 50 §:n 4 momentin kumoamisesta

Tausta

Puolustusvoimissa nousi Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan 10.3.2021 antaman ratkaisun myötä esiin kysymys koskien tiettyjen Puolustusvoimien virkamiesten eroamisiän ja alimman vanhuuseläkeiän yhteensovittamista.

Julkisten alojen eläkeuudistuksen yhteydessä, kun puolustusvoimista annetun lain (551/2007) 47 §:ssä säädettiin Puolustusvoimien sotilasvirkoja ja eräitä siviilivirkoja koskevista eroamisiän korotuksista, on jäänyt huomioimatta puolustusvoimista annetun lain 50 §:n 4 momentin siirtymäsäännös.

Siirtymäsäännöksen soveltaminen johtaa siihen, vuoden 1962 jälkeen syntyneet sotilaat, jotka ovat olleet Puolustusvoimien virassa jo 31.12.2007, **saavuttavat eroamisiän ennen kuin heidän oikeutensa vanhuuseläkkeeseen alkaa.**

Nykytilanteen arviointi

Puolustusvoimista annetun lain 50 §:n 4 momentin soveltaminen johtaisi niiden Puolustusvoimien virkamiesten osalta kohtuuttomaan lopputulokseen, jotka joutuisivat kyseisen säännöksen mukaan eroamaan virastaan ennen julkisten alojen eläkelain (81/2016) 102 §:ssä määritetyn vanhuuseläkeoikeuden alkamista.

Puolustusvoimissa on tämän vuoksi katsottu, että eroamisikää koskevaa sääntelyä on koko henkilöstön osalta sovellettava yhdenvertaisesti ja lain tarkoituksen mukaisesti, ja noudattanut sen vuoksi myös 50 §:n 4 momentin piiriin kuuluvien kohdalla 47 §:ssä säädettyjä eroamisikiä. Puolustusvoimista annetun lain 47 §:ää koskevassa hallituksen esityksessä (HE 30/2017 vp s. 15) on nimenomaisesti todettu, että eroamisikämuutoksen *tarkoituksena on estää tilanne, jossa palvelussuhde päätyy ilman oikeutta vanhuuseläkkeeseen.*

Sotilasvirassa olevien osalta eroamisiän ja vanhuuseläkeiän yhteensovitusongelmaa ei voida ratkaista edes henkilösuunnittelulla jatkamalla palvelussuhdetta eroamisiän jälkeen, koska puolustusvoimissa annetun lain 47 §:n 4 momentissa tarkoitettu jatkamismahdollisuus koskee ainoastaan siviilivirassa olevia.

Merkitys ja vaikutukset

Pääesikunta katsoo, että puolustusvoimista annetun lain 50.4 §:n kumoaminen selkeyttää oikeustilaa sekä turvaa yhdenvertaisesti henkilöstön oikeudet ja eläketurvan eläke- ja eroamisikäuudistuksen tarkoitusta vastaavalla tavalla. Asia on Puolustusvoimien kannalta merkittävä, koska muutos koskee arvion mukaan noin 3800 virkamiestä.

Asiaa on käsitelty yhdessä henkilöjärjestöjen kanssa ja myös henkilöstöjärjestöt puoltavat puolustusvoimista annetun lain 50 §:n 4 momentin kumoamista ja eroamisikää koskevan oikeustilan selventämistä. Hallituksen esityksessä todetulla tavalla lakimuutos ei myöskään vaikuta niin sanottuihin vanhoihin siviileihin, koska heidän erityistilanteensa on huomioitu puolustusvoimissa annetun lain 47 §:ssä.

Kannanotto

Pääesikunta pitää puolustusvoimista annetun lain 50 §:n 4 momentin kumoamista välttämättömänä sen soveltamisalan piirin kuuluvien virkamiesten oikeuksien turvaamiseksi. Pääesikunta ei tunnista ehdotetussa lakimuutoksessa haitallisia vaikutuksia työnantajan eikä henkilöstön näkökulmasta.

Pääesikunnan yhteyshenkilö asiassa: Liisa Reunamäki, liisa.reunamaki@mil.fi, 029 9510 141